

Thesavrvs|| Locorum|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. XI. De Definitione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

Axioma I.

Ex defectu implementi arguitur dolus ejus, qui implere tenebatur, nec tamen implevit. *l. do-
lus 10. & ibid. gl. C. de rescind. vendit. Corn. conf.
116. vol. 1. & conf. 128. col. 2. vol. 3. fac. notata. Ma-
gon. decis. Lucens. 31. num. 12. Vult. inter Conf.
Marp. conf. 24. vol. 2. num. 32.*

II.

Defectus corporalis animi vitium attestatur.
*eam. Hinc etiam. 1. distinct. 49. Mar. Socin. ad
cap. audientiam. de homicid. n. 21.*

III.

Defectus ubi plures sunt, de omnibus fieri de-
bet mentio, alias clausula non obstante non o-
peratur, quoad non expressa. *Bald. in l. 1. col. pen.
vers. unum tamen. C. de furi. Natt. cum. 2. conf.
402. num. 34.*

IV.

Adminiculantia non impleta non vitiant, *l. 2.
§. fin. de donat. Cephal. conf. 80. Magnificus Do-
minus n. 11. vid. infr. locum de Omiffis axiom. 4.
Exempla in jure passim occurrunt. Sic i. sen-
tentia judicis continens duplicem causam, qua-
rum una est vera, altera falsa, valebit ex illa vera
cap. per tuas 12. qui filii sunt legitimi ubi Abbas.
2. quando plures sunt causae dispositionis, licet
una cesset, si tamen vigent aliae, dispositio non
cessabit. *l. Si non Lex Aelia Sentia 83. de hered.
institut. Socinus i. conf. 30. num. 40. 3. Similiter
si actum exerceas, qui non caret voluntate, nec
etiam potestate, quamvis in aliqua qualitate er-
ret, ideo tamen non vitabitur actus. c. Tua 26.
& ibi not. Canon. de sponsal. Pantfchman. 2.
quest. 21. num. 17. Sic denique 4. defectus causae
impulsivae non vitiat actum. Gloss. & Dd. in cap.
post translationem. de renunciat. cap. cum ces-
sante 60. de ap. pell.**

V.

Defectum pluralitas uno remedio non ex-
tinguitur. *l. Si domus 21. de serv. praed. urb. Bald.
in l. 1. C. de furi. Heig. 2. q. 19. num. 16. ubi vid.*

CAP. X.

**De Defensione. vid. Mo-
deramen inculpatæ tutelæ.**

Axioma I.

Defensio juris est naturæ *l. 4. l. 45. §. 4. ff. ad
L. Aquil. l. 1. §. cum arietes 11. ff. si quadrupes
paup. l. 1. §. 27. ff. de vi arm. quod intelligi scilicet
respectu inclinationis; respectu enim moderatio-
nis inculpatæ tutelæ erit & juris gentium. l. 3.
junct. l. 1. §. ult. de justit. & jur. quod postmo-
dum melius Jus civile explicuit & confirmavit,
sicque etiam Jus civilis defensio erit. *argum. l. 1.
C. unde vi. l. 2. & 3. C. de furi. quod & juris di-
vini esse patet ex capite 22. Exodi, vers. 2.**

II.

In defensione sui non cogitur quis primum
ictum expectare, nec fugere cum periculo & de-
decore *Constit. Crim. Carol. art. 140. Gail. de Pac.
Publ. l. 1. cap. 16. n. 21.*

III.

Iusta est defensio pro parentibus, filiis, pro pa-

triâ, pro conjuge, sponsâ, pro fratre, præceptore,
consanguineo & affine, comite itineris, pro do-
mestico & hospite, imò quolibet extraneo peri-
clitante, etiam sine imploratione. *Francisc. Zo-
annett. in tract. de Defens. P. I. n. 56. & n. 94.
usque 112.*

IV.

Promittens aliquem defendere intelligitur
promississe defensionem iustam, non violentam.
Mynsing. Cent. 2. obs. 29.

V.

Defensionis remedia iis duntaxat sunt intro-
ducta, qui gravantur. *cap. suggestim 15. ubi vid.
Gloss. ult. de appell. Novell. 119. ne occasio Juris
ad iniquum trahatur compendium. l. fin. in fin.
C. de usucap. pro empt. c. quod nonnulla 25. in
fin. & ibi gl. ult. de privil. Arnif. lib. 2. de Ma-
jest. c. 4. n. 6.*

VI.

Violentos laicos coercere non contra legem
est agere, sed legi facere subsidium, *cap. 2. extr.
de privileg.*

VII.

Defensio nemini est auferenda. *l. ut vim. 3. ubi
Jason. de Just. & Jur. l. 1. §. cum arietes. ff. Si
quadrupes paup. fic. dic. l. 4. & 5. l. scientiam 45.
§. qui cum aliter. ad Leg. Aquil. adeo ut eam ne
quidem Princeps aut Imperator adimere possit, &
sic rescripta ab una vel altera parte absque causâ
cognitione impetrata, ad instar decreti judicialis
non obtineant, nec in rem judicatam transcant.
vide latè Carpz. cum all. 6. conf. 117. num. 11. 12. 13.*

**CAP. XI.
De Definitione.**

Axioma I.

In definitione; quantum fieri potest, genus
proximum est assumendum. *Cujac. in Papin. lib.
1. de fin. ad l. 63. de R. N. pag. 613. D. quia quò
propius ex rerum natura petitur, eò evidentius
definiti naturam explanat Aristot. 2. relect. polit.
cap. 1. p. 1. num. 6. Item, in definitione, causa
non potest esse genus sui effectus: sic transactio
aut pacto vel contractu. *l. 2. ff. de transact. Ba-
chov. 1. disp. 7. Treutler. th. 1. lit. D. n. 4. Siqui-
dem generis hæc est natura, ut latius pateat suo
definito, & plures sub se contineat species, ut sit
imbecillius, nec exprimat essentiam definiti,
quod scilicet sit per adjectionem differentia, quæ
genus restringit ad suum definitum. Bachov. 2.
Disp. 21. thes. 1. lit. C. Galenus tamen plerisque in
locis irridet eos, qui in quacunque definitione
ita sunt occupati, cum alioqui res per se non ob-
scura sit, & sine Dialectica definitione facile ex-
plicari & intelligi possit, quod vitium, quo pleriq;
laborant, vocat *Φιλοσοφία*, refert Duren. ad
tit. C. de probat. cap. 2. idem refert Cujacius in
pref. recit. C. ad tit. de jure fisci. ubi de defini-
tionibus elegantibus magis quam accuratis lo-
cus egregius apud Gell. lib. 1. cap. 25. Senec. lib. 1.
de vita beata c. 4. varietatem definitionum (ex-
emplo Rhetoricæ) inde extitisse judicat. Quinti-
lianus lib. 2. c. 15. in fin. quod pravum quorundam
studium circa scriptores artium extiterit, scribit
P 4 iisdem**

iisdem verbis, si prior aliquis occupasset finendum. Duaren. de iudic. in pr. proficitur, se aliquando integrum annum consumplisse in exploranda definitione iudicii cum aliquot divisionibus, sed tandem has nugae valere iussisse, eumque notare videtur Cujacius in parat. ff. pref. vers. etsi ius definitionibus multis &c.

II.

Definitiones quædam sunt metaphoricæ, ut cum sepulchrum dicitur domus defunctorum. l. 4. C. de sepulch. violat. Jurisprudencia urbana militie respondendi, privandi, concedendi. Cic. pro Muræ. add. definit. Leg. in l. 2. ff. de Legib. Quædam sunt elicite per contrarium, ut bona fides est absentia doli, diligentia est absentia culpæ. l. 8. in princ. de tritic. vin. ol. legat. Virtus est vitium fugere. Dies feriati sunt dies non iudicii, l. 7. C. de fer. ubi C. A. thes. 2.

III.

Definitio per effectus concepta non est bona. Br. & alii in l. 1. de appell. Cujac. ad Theophil. lib. 10. qq. Papin. ad l. 72. de contrab. emt. ubi ideo reprobat definitionem, quod contractum ab effectu definiat, quod accipe, quando effectus sequitur rem definitam non immediate, & ab eo potest separari: si enim effectus immediate sequitur, definitio per effectum concepta admittitur. princip. Instit. de action. l. 3. §. 2. de honor. poss. vid. Osterm. in princ. Instit. de obligat.

IV.

Multa sunt in re definita, quæ non sunt in definitione. Arum. exerc. 15. quest. 5. Treutl. Disp. 27. thes. 3. lit. e. volum. 1. Intellige scilicet expresse: tacite enim inesse præsumuntur. Sic mandati definitioni tacite inest, ne sit rerum turpium, quia earum nulla est obligatio. Vid. Arum. dist. exercit. 15. quest. 5.

V.

Ut cuiuscunque rei una tantum est essentia, ita tantum una quoque definitio, non plures esse possunt, ut post Aristot. lib. 7. Top. cap. 2. docet Cujac. lib. 18. obs. 38. circa fin. vers. non feram. quod intelligendum de definitionibus diversis & talibus, quæ non tantum verborum complexu, sed etiam essentia & substantiæ demonstratione differunt. Alioquin enim unius ejusdemque rei plures dari possunt definitiones, figura verborum, non rei substantia distantes, sicut autoritate Galeni & Senecæ, itemque exemplis luculentis demonstrat Cujacius in prefat. parat. ad ff. & lib. 18. observ. 38. & in recit. C. ad tit. de temp. appell. vid. Comment. D. Bilsch ad ad. 2. F. 23.

VI.

Definitio est solius substantiæ Aristot. 2. Metaph. cap. 5. text. 18. Non enim sumuntur ex causis externis, quæ rei substantiam & naturam non ingrediuntur. Colleg. Argent. de pecul. thes. 3. num. 16. scilicet *μὴ δὲ τὰ πρῶτα καὶ ἀπὸ τῶν* text. 19. secundario enim etiam ipsorum accidentium est definitio.

VII.

Definitiones à partibus sumtæ non sunt infrequentes in iure, l. 1. §. 1. ff. de edend.

VIII.

In definitionibus verba proprie sunt accipien-

da, Bartol. in l. omnes. num. 19. vers. quero. de 1. & l. Gom. ad §. superest. Instit. de act. n. 69. Hinc in quovis genere disciplinæ *ωργανὸς* quæ ac præliminare inevitabile est definitio. Coler. in prefat. proctis. execut. Eaque scilicet ad scientiam apparat, & fundamentum est sequentium, quæ neglecta pronus admodum & præceptis in tractatione ipsarum rerum solet esse lapsus. Coll. Argent. si ager vestigal. thes. 59.

IX.

Definitio ubi ponitur, communiter non sit summarium. Alex. in l. 5. §. stipulatio. de Verb. Oblig. summarium enim fieri debet ex materia longius evagata, quod omnia membra principalia comprehendat. l. in summa 65. ubi not. Mod. ff. de condit. indeb. & l. 1. ff. de R. D. Gomes ad §. superest. Instit. de act. n. 1.

X.

Quod in iure definitum non est, in universum defini vix potest, sed iudicis arbitrio æstimandum relinquitur. l. 1. ff. de testib. l. 15. de impens. in rem dot. Menoch. libr. 1. arb. quest. in proam. numer. 3. cum seqq. Bocet. de feud. invest. cap. 4. num. 5. & 8.

XI.

DEFINITIO converti debet cum suo definito, l. 1. §. dolum. ff. de dolo malo. l. omnis definitio 202. ff. de Reg. Jur. Doctores in l. 1. in princ. ff. de acquir. poss. ff. Cicero lib. 4. Academ. num. 79. pag. 17. Bartol. in sua quest. 7. Mulier habens. num. 4. vers. contra quod. Tiraquell. de iure primog. quest. 1. num. 1. Flamin. Paris. de resign. benefic. lib. 1. quest. 1. num. 31. cum seqq. Cardin. Tusch. pract. conclus. tom. 2. lit. D. concl. 418. Cels. Argel. de contrad. legitim. quest. 10. num. 161. latè Monet. de distribut. quotid. p. 1. quest. 4. num. 3. ubi num. 2. asserit, quod substantiam & naturam rei explicat, & num. 5. quod quælibet definitio in iure est periculosa, & num. 6. quod cauti esse debent, qui rem aliquam definiunt, & num. 7. quod definitio perfecta debet habere genus, ac propriam & completam differentiam, quod etiam asserit Pichardus in disput. de mora. num. 26. ubi num. 24. dicit, quod cuiusque rei definitio ut bona sit, nihil superfluum, nihilque diminutum continere debet, citans Philosophum Topicorum lib. 6. cap. 1. Dicitur autem definitio initium omnis disputationis, Monet. d. p. 1. quest. 1. & num. 1. [Omnis enim quæ à ratione suscipitur de aliqua re institutio, debet à definitione proficisci, ut intelligatur, quid sit id, de quo disputatur. Cicero 1. de offic. & 1. de Orat. sect. 54. Hoc in principio fieri in omnibus disputationibus oportere censo, ut quid illud sit, de quo disputetur, explanetur, ne vagari & errare cogatur oratio, si ii,

si i, qui inter se differunt, non idem esse illud, de quo agitur, intelligent.] Et cumque non convenit definitio, non convenit etiam definitum, l. 2. §. appellata, & ibi Doctores ff. scierunt petatur. Camill. Borell. de Regis Catholici prestantia cap. 70. num. 122. & 123. Joan. Anton. Mangil. in tract. de imput. quest. 16. num. 18. & quest. 66. num. 14. Ludovic. Cenc. de censib. quest. 3. artic. 2. num. 17. & 18.

De Delatione Juramenti vid. Juramentum.

CAP. XII.

De Delegatione, Delegato.

Axioma I.

Delegatus Principis in causa sibi commissa major est quocumque ordinario. cap. sine n. de offe. delegat. cap. pastoralis n. §. praterea, de offe. ord. din. Gomes ad §. penales. Institut. de action. num. 45. Quod intellige respectu dignitatis & negotii commissi, non vero respectu firmitatis: cum firmitas sit jurisdictio ordinarii. vid. Marant. in disput. 1. quest. legal. num. 1. & num. 40. Alex. & communiter Doctores in rubric. ff. de offe. ejus qui mand. jurisdict.

II.

Delegationis verba diligenter sunt observanda & custodienda. l. diligenter §. in princ. ff. mand. & ultra expressa delegatio non extenditur, c. pen. ubi Gilman. & Dd. de offe. deleg. Et quicquid in delegatione expresse concessum non reperitur, prohibitum censetur. cap. inter corporalia §. sed neque, ubi Dd. de trans. Episcop. Anchar. conf. 207. in quest. col. 2. numer. 4. Angel. consil. 138. Vasis omnibus, numer. 1. in fin. Vant. in tit. de nullit. ex defect. jurisdict. deleg. num. 91. Farinac. 1. conf. 89. numer. 1. Quicquid enim prater verba & formam delegationis factum fuit, omnino nullum & invalidum est, cap. cum dilecta 22. ubi Dd. de refer. c. cui 27. de prob. in 6. cap. Vis de rest. spol. Innoc. in c. super literis. vers. in gl. de refer. unde & stricti juris num. 19. dicitur Menoch. 1. arb. judic. cas. 74. n. 56.

III.

Delegatus in alia causa alium subdelegare non potest, nisi in ea, quae ipsi commissae est. l. unic. C. qui pro sua jurisdict. adeo ut si de facto contrafecerit, sententia ab illo iudice lata ipso jure nulla sit. Ummius in disput. 1. n. 41.

IV.

Delegatio pro justa praestatione est. Anweisung ist an statt Zahlung l. 9. §. ult. Comm. di. vid.

Declaratur haec regula, quod procedat in his, quos idcirco teneri dicimus, qui habent actionem, non item in aliis creditoribus omnibus. l. §. in princip. de pecul.

V.

Quoties debitoris cessi consensus non accep-

sit, toties non est delegatio, sed nuda cessio l. 1. C. de Novat.

Ratio: quia cessio fit ignaro, delegatio vero non nisi volente debitore. (2.) in delegatione debitoris fit novatio, hinc consensus utriusque necessarius est, secus in cessione, ubi pristina obligatio salva manet penes cedentem, cessionarius vero tantum constituitur procurator in rem suam. Conf. Lenz. de nom. & act. Cess. cap. 4. membr. 4. per tot.

CAP. XIII.

De Delictis, Criminibus.

Axioma I.

Quoties tantum laeso agendi licentia competit, & eidem poena legibus determinata applicanda, toties delictum est privatum, quia sic ad privatum respicitur interesse, & ad id, ut resarciatur damnum rei privatae datum. Exempla sunt in furto, rapina, damno injuria dato &c.

II.

Quoties cuivis ex populo agere licet ad poenam Reipubl. debitam, toties est delictum seu Crimen publicum, quia sic potissimum respicitur ad publicum interesse, & ut damnum Reipubl. illatum pensetur. Exemplum est in Crimine laesae Majestatis, homicidio &c.

III.

Quoties unusquisque ex populo agere potest, ita tamen, ut agenti applicetur poena, toties delictum est populare, quia hujus delicti vindictio potissimum pertinet ad jus populi tuendum. l. 1. ff. de popul. action. ita ergo si quis corruperit album pratoris, erit delictum populare l. 7. ff. de jurisdict. idem est, si quis ex adibus aliquid suspensum habuerit, quod nocere possit. l. 5. §. ult. ff. de his qui deiec.

IV.

Quoties laesus ad poenam legibus non determinata agit, toties est delictum extraordinarium: quia extraordinaria delicta, prout iudex arbitratur & extra ordinem coercentur. Exempla sunt in r. t. ff. de extraord. Crimin. vid. praepositis l. 1. pr. §. i. l. 6. ff. l. ult. ff. eod. ubi de circulatoribus, qui serpentes circumferunt. Conf. Zox. ad d. Tit.

V.

Delictum majus est illud, quod majori bono opponitur, post. Arist. 8. Eth. Farinac. conf. 85. num. 76. item si major ille qui peccat. Ernest. Cothm. 3. conf. 4. n. 13.

VI.

In delictis non quid delinquens facere seu dicere crediderit & opinatus fuerit, sed quod verè dixerit aut fecerit, spectandum est. Bart. in l. inter omnes §. rest. in fin. ff. de furt. Menoch. de arb. jud. quest. cas. 90. n. 20. Farin. 1. conf. 104. n. 18.

VII.

Delictis crescentibus poenae quoque exasperari debent l. 28. §. solent §. ff. de poen. Phil. Matth. ad l. 135. de R. I. n. 5.

VIII.

Delictum qui permittit, ipsemet delinquit.